Door **Barend Last**

Copyright tekst © 2021 Barend Last.
Copyright illustraties © 2021 Petra Konijn.
Omslag: Petra Konijn.
Redactie: Paulien Rijneveld-'t Lam.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Barend Last.

Meer informatie op www.barendlast.com.

ISBN 978-94-6402-871-3

Voor mijn vader,
de liefste eikel van de wereld.

Over vaders en zo

Iedereen heeft er een. Of nou ja, iedereen zou er een moeten hebben. En dan het liefst een hele leuke. Zo'n lieve eikel met schuurpapier op zijn wangen, dat prikt als hij je een gênante afscheidskus geeft bij school. En dan ook nog eens keihard lachen. Vaders vinden zichzelf de allergrappigsten van de hele wereld.

Soms is een vader streng, soms is een vader maf. Een soort huistiran die stiekem bijklust als circusclown. Waar zouden ze dat leren? Komen ze 's avonds samen om te bespreken hoe ze morgen hun kinderen zullen plagen? Een geheime vaderverzamelplaats, waar iedereen dan de hele tijd heel hard om zichzelf zit te lachen. Waar ze elkaar verhalen vertellen, de een nog ongeloofwaardiger dan de ander. Want daar zijn die galgenbrokken goed in. Overdrijven hebben ze tot een ware kunst verheven. Je kunt nog beter aapjes kijken in de dierentuin, die kletsen minder lariekoek dan een zwerm brullende vaders.

Dat ze dan bedenken jou te leren schaken en vervolgens afspreken je nooit te laten winnen. Of dat ze in de auto op de rem trappen, net als je een slokje melk neemt. Zie je het voor je? Ik hoor ze nu al gieren, die ellendelingen.

Ach, hoe vervelend ze ook kunnen zijn, toch zou ik niet zonder willen. Want ondanks al hun gepest en geplaag, dragen ze je ook rond op hun schouders als hun grootste trofee aller tijden. Vertellen ze je de mooiste verhalen van de hele wereld, over al hun avonturen (waarin ze dan toevallig ook altijd de held zijn). Van vaders mag je croissants met knakworst eten, afgetopt met een randje slagroom. Ze doen alles voor je en nog meer.

Natuurlijk zijn er ook andere vaders. Moeilijke vaders, saaie vaders, of van die flauwe exemplaren, die zijn vergeten hoe ze grapjes moeten maken, of hun werk belangrijker vinden dan hun kinderen. En soms raakt er weleens eentje zoek, verloren of kwijt. Daarom is het belangrijk te genieten van elk mooi moment dat je samen deelt. Want als je jarig bent, nemen ze je mee uit eten of krijg je een geweldig cadeau, zoals Kwelle uit groep 7 die een fiets kreeg van zijn vader. Een mountainbike met zoveel vering, dat het is alsof je tijdens het fietsen op een waterbed vooruit rolt.

Maar dit verhaal gaat niet over Kwelle. Hij is slechts een doodgewone jongen, en ook nog eens een beetje verwend. Nee, dit verhaal gaat over Maas. Maas de Ruijter. En Maas heeft geen vader meer.

Deel 1 – MAAS

1. Eigen haard, is goud ...

Het is vandaag precies 369 dagen sinds het ongeluk. De laatste schooldag voor de zomervakantie, en heel groep 7 van *De Berenkuil* is in rep en roer. Maas luistert met een half oor naar zijn opgewonden klasgenoten, die nergens anders meer over praten dan de komende zes weken zonder rekentoetsen, dictees en huiswerk. Op vakantie naar ver weg en lekker lang uitslapen. Maar als Maas eraan denkt, krijgt hij het Spaans benauwd. Acht weken thuis, alleen met mam, lijkt wel een gevangenis. Op school hoeft hij er tenminste niet zo vaak over na te denken.

Stilletjes zit hij achter in de klas. Langs zijn blonde haren, die warrig voor zijn ogen hangen, staart hij naar zijn speciale schriftje dat hij altijd bij zich draagt. *Maas' en Pa's spreekwoordenboek,* siert er met koeienletters op de kaft. Hij opent het schriftje en bladert langs de bladzijdes vol spreekwoorden die hij met pap heeft verzameld. Op de laatste pagina blijft zijn blik hangen. "Eigen haard is goud ..." staat er onaf, met daarna 368 streepjes. Hij turft er eentje bij.

'Maas,' zegt de juf opeens, 'let je op?'

Maas kijkt op en ziet iedereen naar hem staren. Vlug legt hij zijn schriftje weg en zegt net iets te snel: 'Ja, juf!'

'Het is tijd voor de spelletjesmiddag, en jij hebt nummer acht. Alle nummers acht gaan schaken.'

Maas staart de juf verschrikt aan en voelt zijn maag zich omkeren. Het hele jaar is hij doorgekomen zonder ook maar één potje schaak. Als iemand hem vroeg om te spelen, zei hij gewoon dat hij geen zin had. Na een tijdje vroeg niemand het meer. En nu, op de

allerlaatste schooldag, gaat het toch nog mis. Hij wil tegen de juf zeggen dat hij niet wil, schreeuwen zelfs, maar de woorden blijven steken in zijn keel.

'Zoek je nummer op en doe je best,' zegt de juf. 'Over een uurtje wisselen we. Veel plezier!'

Alle kinderen springen op en gaan op zoek naar hun maatjes.

'Hé, loser,' klinkt ineens een stem die Maas uit duizenden herkent. Hij draait zijn hoofd en ziet Kwelle, met zijn pafferige kop en zijn haar strak naar één kant gekamd met minstens een liter gel. Kwelle smijt een schaakbord op tafel en kiepert het bakje met de speelstukken eroverheen.

'We moeten een potje schaken. En je kunt me maar beter laten winnen.'

Vorige week had Kwelle tijdens gym Maas gestompt. En gister had hij hem op het schoolplein laten struikelen. Zomaar. Het is elke keer hetzelfde liedje. En nu zit hij met hem opgescheept, om te schaken nota bene.

Maas bekijkt Kwelle eens goed. Hij ziet eruit alsof hij net iets te veel snoep krijgt toegestopt. Of misschien chips. Of chocolade. In ieder geval iets ongezonds, want zijn wangen lijken net babybilletjes, bol als van een hamster die druk bezig is zijn wintervoorraad te spekken.

'Hé, wat is dit hier?' vraagt Kwelle, terwijl hij het spreekwoordenboekje van Maas' tafel grist.

'Geef terug!' roept Maas fel, en hij grijpt het schriftje uit Kwelles hand.

'Pff, doe eens niet zo stoer joh. Kom, geef hier.'

Kwelle steekt zijn arm uit, maar net op dat moment klinkt de strenge stem van de juf.

'Jongens, geen gezeur! Zetten jullie de stukken klaar?'

Kwelle kijkt Maas venijnig aan, maar zegt niks. Bij de juf doet

hij altijd poeslief. Schijnheilig, noemde pap dat. Maas stopt zijn schriftje in zijn la en begint de speelstukken op hun plek te zetten.

De koningin bekent kleur, denkt hij, terwijl hij de witte koningin op een wit vakje zet. Dan de koning ernaast, de lopers aan weerszijden, de torens in de hoek, een rij pionnen ervoor en als laatst de paarden, de favoriete stukken van zijn vader Roef. Maas kan het dromen.

'Jij mag beginnen,' zegt Kwelle.

'E2 naar E4,' fluistert Maas, 'de makkelijkste opening in schaak.'

Hij staart naar het schaakbord alsof er niets aan de hand is, maar vanbinnen raast er een orkaan door hem heen. Hij reikt met zijn hand naar de pion, tot vlak voor de koning. Dan, uit het niets, begint zijn hand te trillen. Zijn adem stokt. Hij kan het niet. Hij wil weg, verdwijnen uit de wereld. Nu!

Maas springt overeind en stoot per ongeluk zo hard tegen de tafel dat alle stukken over het schaakbord kletteren. De hele klas is meteen stil, en alle hoofden draaien zijn kant op. Hij voelt de blikken branden op zijn huid. Halsoverkop stormt hij de klas uit naar de wc, en sluit zich op. Hij smijt de klep omlaag, gaat er bovenop zitten en trekt zijn knieën op. Meteen knijpt hij zijn ogen dicht en begint tot honderd te tellen. Dat is het enige wat helpt. Met zijn nagels schraapt hij zo hard over zijn broek dat het in zijn benen steekt.

Als hij bij honderd is aangekomen durft hij pas zijn ogen weer te openen. Hij kijkt het hokje rond. De wanden zitten volgeklad met stomme teksten. Op de deur voor zijn neus staat: *wc-tennis, kijk links*. Hij kijkt naar links, er staat: *kijk rechts*. Rechts staat weer: *kijk links*. Hij gniffelt en voelt zijn hartslag bedaren. Dan klopt er iemand op de deur.

'Maas,' hoort hij de juf zeggen. 'Wat is er aan de hand?'

'Niks. Ik wil niet schaken.'

‘Waarom niet? Je vond het altijd zo leuk?’

‘Gewoon niet. Mag ik iets anders doen? Op de computer?’

‘Oké, vooruit. Het is al goed.’

Maas haalt het slot van de deur en sloft het hokje uit. De juf aait hem over zijn bol en neemt hem mee terug de klas in. Sinds het begin van het schooljaar mag Maas van de juf op de computer als het even niet gaat. Dat hebben ze samen afgesproken met mam. De rest van de middag hoeft hij niet meer mee te doen.

Als de school uit is, slentert Maas door het park langs de kazematten, de bunkers van waaruit soldaten in de oorlog stiekem op hun vijanden schoten. Het hele park zit er vol mee. Samen met pap speelde hij er vroeger verstoppertje. Een doolhof van gangen en paden, opgeslokt door de bomen en struiken die er al jaren groeien. Ze konden er uren dwalen. Nu zwerft Maas er vaak na school nog even rond, voordat hij naar huis gaat. Altijd alleen.

Er hangt een zomerzoete geur van lindebomen en een zachte wind fluistert door het gras, maar het doet Maas niks. Hij ziet alleen het kiezelpad recht voor zijn voeten. Even voelt hij aan het litteken op zijn wang, dat hem voor altijd aan het ongeluk zal herinneren. Hij zucht. Boven zijn hoofd woont een wolk. Een wolk waaruit het altijd regent.

‘Hé, loser!’ klinkt het plotseling.

Maas weet meteen wie het is. Hij kijkt verschrikt op en ziet Kwelle met zijn twee beste vrienden op hem afstappen. Foute boel. Hij bedenkt zich geen seconde, draait zich om en zet het op een lopen.

‘Hé, hier komen jij, droeftoeter!’ roept Kwelle hem na.

Maas’ hart bonst in zijn keel. Het grind knerpt onder zijn voeten, terwijl hij behendig tussen de bomen door hopt. Hij heeft al snel een voorsprong, maar in de haast vergeet hij waar dit pad op

uitloopt: een tunnel, recht onder de snelweg door.

Bij het zien van de ingang verstijft hij. Het gapende gat staart hem dreigend aan. In de duisternis doemen twee lichtjes op. Een geur van zwavel en verbrand rubber dringt zijn neus binnen. De lichtjes groeien uit tot vuurbollen, zo groot dat ze hem bijna opslokken. Er dreunt een toeter door zijn hoofd, steeds luider en luider, als een ijzige schreeuw. Dan duwt iemand hem zo hard in zijn rug dat hij meteen weer terug is in de werkelijkheid. Hij valt voorover op de scherpe kiezelstenen en voelt het stukje huid tussen de grond en zijn knie wegschrapen.

Snel draait hij zich op zijn rug en kijkt op. Kwelle torent dreigend boven hem uit.

'Laat me met rust, eikel!' roept Maas, terwijl hij naar zijn knie grijpt. Het bloed plakt stroperig aan zijn vingers.

Kwelle buigt zich voorover en grijpt Maas bij zijn kraag.

'Zo, sukkel! Wat was je nou zielig aan het doen vandaag? Voel je je soms te goed om een potje met me te schaken?'

'Nee... ik... er was...' stamelt Maas. Meer komt er niet uit.

'Waar is je vader nou om je te redden? O, wacht... die heb je niet meer.' Kwelle lacht als een slinks duiveltje, zijn vriendjes grinniken ongemakkelijk mee.

'Wat moet je van me?' snauwt Maas, terwijl hij overeind probeert te krabbelen. Maar Kwelle houdt hem stevig vast. Maas' maag verkrampt. 'Waarom moet je altijd mij hebben?'

'Waarom niet? Je bent gewoon een loser. En losers verdienen het. Ben je ooit weleens door een bokser geslagen? Misschien dat er dan nog zo'n mooi litteken bijkomt op die lelijke kop van je.'

'Nee!' roept Maas, en hij grijpt Kwelles hand bij zijn kraag vast. 'Donder o...'

Het is te laat. Kwelles vuist beukt tegen zijn wang. Hij voelt een tand door zijn lip boren, en valt achterover op het pad.

‘Zo, nu heb je niet zo’n grote mond meer, hè?’ Kwelle trapt in de kiezelstenen, die in een stofwolk tegen Maas’ gezicht aanschieten. ‘En o wee als je hier iets over zegt tegen iemand. Dan kom je er de volgende keer niet zo goed vanaf. Fijne vakantie hè, loser.’

Kwelle draait zich om en seint naar zijn vriendjes, die als slaafjes achter hem aan drentelen. Maas blijft versuft liggen en kijkt ze na, tot ze om de hoek verdwijnen.

Even later strompelt Maas met een brandende bloedlip naar huis. *Het is niet eerlijk*, denkt hij. *Waarom ben ik altijd de klos? Waarom moet ik dit meemaken en anderen niet?* Hij wil het Kwelle betaald zetten, oog om oog, tand om tand. Maar hoe?

Als hij langs het schoolplein loopt, op weg naar huis, weerkaatst het felle zonlicht op een glimmende fiets. Het is de spiksplinternieuwe mountainbike van Kwelle, geparkeerd tegen het hek. De hele ochtend had die arrogante zak erover opgeschept in de klas.

Dit is mijn kans, denkt Maas. Van Kwelle is geen spoor te bekennen. *Zal ik het doen?*

Hij weet het antwoord al.

Door de eerste trap buigt het voorwiel scheef. Bij de tweede schiet de ketting los. De fietsbel rinkelt bij iedere schop. Dan een krom stuur en een sissende band. *Total loss! Een koekje van eigen deeg, de klojo dat-ie is!*

Voor heel even voelt Maas dat hij leeft. Heel even brandt zijn vuur witheet. En ook al weet hij dat het slecht is wat hij doet, het kan hem allemaal niks meer schelen.

2. Het is gewoon oneerlijk

Thuis opent Maas voorzichtig de voordeur en sluipt naar binnen. Hij legt zijn tas in de hoek en hangt zijn jas aan de kapstok. Er zit een scheur in zijn mouw, ziet hij nu pas. Ook dat nog.

Mams werkkoffer staat in de gang. Oeps, daar had hij niet op gerekend. Meestal is ze pas laat thuis. Hij loopt stilletjes richting de keuken en opent de deur op een kiertje, zodat ze zijn bloedlip niet kan zien. Zijn moeder Juul zit aan de keukentafel, met een kop koffie en de krant voor zich. 'Hoi mam! Dag mam!' roept hij, en vlucht dan richting de trap zonder dat mam tijd heeft hem te bekijken.

'Maas, ik wil even wat met je bespreken,' roept ze. 'Er staat hier iets leuks in de krant!'

Mam vindt altijd dingen in de krant. De ene keer een bon voor de pizzeria, de andere keer een klusjesman. En ze reageert vaak op advertenties voor vrijwilligerswerk, sinds het ongeluk steeds vaker. Alsof ze ook niet thuis wil zijn.

'Ja, straks!' roept Maas terug. 'Nu even niet!'

Op zijn kamer, waar de gordijnen al een jaar potdicht zitten, sloft Maas naar zijn computer. Hier is hij veilig. Sinds het ongeluk komt mam niet verder dan de deuropening. Hij grijpt de ongewassen kleren die op zijn bureaustoel liggen en smijt ze bij de rest van de rotzooi op de vloer. Dan zet hij de computer aan en ploft neer in zijn stoel. Er klinkt een zoemend geluid en de lampjes lichten op, het duurt altijd een minuutje.

Maas voelt zijn lip branden en denkt aan vanmiddag op school. Hij kijkt naar het schaakbord in de hoek van zijn kamer. Langs

het gordijn ontsnapt een kleine zonnestraal die de stoffige speelstukken verlicht. Sinds het ongeluk heeft hij geen enkel potje meer gespeeld. Nu speelt hij alleen nog computerspelletjes. Want als hij iemand anders bestuurt, hoeft hij even niet zichzelf te zijn.

Zijn hersens bibberen nog na, terwijl de geweerschoten van het computerspel even later door zijn kamer dreunen. Plots hoort hij beneden de telefoon gaan. Mam neemt op. Meteen stopt hij met spelen en houdt zijn adem in, maar hij kan het net niet verstaan. Het is even stil, tot er plots een luide stem door het trapgat schalt.

'Maas de Ruijter, kom jij eens heel gauw naar beneden! Nu, meteen!'

Mams stem snijdt dwars door staal. Maas drentelt de trap af en schuifelt de keuken in. Mam staat met haar armen over elkaar naast de keukentafel. Om zijn bloedlip te verbergen, laat Maas zijn gezicht hangen, met zijn haren voor zijn ogen. Voorzichtig kijkt hij haar even aan. Boven haar flinke wallen woedt er een storm in haar ogen en haar voorhoofd staat in de kreukels. Snel staart hij weer naar zijn voeten.

'Dat was meneer Walenkamp, de directeur van school,' zegt ze. 'Wat heb je gedaan?'

'Hij verdiende het,' snauwt hij.

'Je kan toch niet zomaar iemands fiets in elkaar trappen?'

'Het is niet mijn schuld! Echt niet! Kwelle begon!' Zijn stem trilt. 'Hij is gewoon een eikel! Hij zat me achterna in het park en toen rende ik weg, maar ik ging verkeerd en kwam bij de...' Hij krijgt een brok in zijn keel, een paar hartslagen lang is het stil. 'Het is niet eerlijk,' fluistert hij dan.

'Dan kom je toch naar mij? Ik ben er voor je. Ik weet dat het afgelopen jaar niet makkelijk was, maar dat geldt niet alleen voor jou.' Mam slaat haar handen voor haar ogen en slaakt een diepe zucht.

Pap had het vast wel begrepen, denkt Maas. *Dan zou hij zeggen 'Eigen schuld, dikke bult!' en was alles weer goed.* Eigenlijk wil hij dat

hardop zeggen, maar het lukt niet.

'Meneer Walenkamp was duidelijk,' gaat mam op zachte toon verder. 'Je krijgt na de vakantie nog één kans, anders moet je misschien naar een andere school.'

'Het is gewoon niet eerlijk!' roept Maas, terwijl hij mam nu strak aankijkt. 'Waarom krijg ik straf als hij begon? Ik krijg altijd overal de schuld van!'

'Jeetje, Maas, je hebt een bloedlip. Heb je ook gevochten? Kom eens hier.' Mam duwt zijn kin omhoog, maar hij trekt zijn gezicht weg. 'Maas, kom op, laten we er rustig over praten. Over alles. Ik weet dat het moeilijk is... maar je kunt alles tegen me zeggen. Altijd.'

'Ik wil er niet over praten! Ik wil weg hier! Het is allemaal mijn schuld! Ik wou dat ik dood was, net als pap!'

'Maas, kind toch! Dat mag je niet zeggen. Ik... Ik weet zo niet meer wat ik moet doen. Je wil nooit meer met me praten sinds...' Mam maakt haar zin niet af en trekt Maas naar zich toe. 'Kom schat, het is oké.'

'NEE!' roept Maas, terwijl hij mam wegduwt. 'Laat me met rust!' Hij schopt tegen de tafelpoot, waardoor het kopje koffie omkiept en zich als een olievlek over de krant verspreid.

'Maas, pas toch op, ik was dit net aan het lezen! Er staat een advertentie in die ik met je wil bespreken.' Ze grijpt een vaatdoek van het aanrecht en begint de koffie te deppen.

Maas gluurt naar de krant. In het midden van de koffievlek is een kleine advertentie zichtbaar, amper drie centimeter lang. Hij ziet nog net dat het met pen is omcirkeld.

'Lieverd, ik heb bedacht dat het misschien goed is als je er even tussenuit gaat. Op vakantie, weg van die computer van je. Ik kwam deze advertentie tegen. Klinkt dit niet ontzettend leuk? Het heet De Vrijbuiter. Ze hebben er zelfs paarden. En de Moerstreek is maar een half uurtje hier vandaan, daar zijn we weleens doorheen

gereden op weg naar Frankrijk, weet je nog?'

Maas haalt zijn schouders op. 'Het is gewoon oneerlijk.' Dan draait hij zich om en vlucht terug naar zijn kamer.

Even later klopt mam op de deur en opent hem op een kiertje.

'Ga weg,' mompelt Maas, terwijl hij zijn hoofd in zijn kussen drukt. Het kussen is nat van zijn tranen, maar dat mag mam niet zien.

'Lieve schat,' zegt mam. 'Ik heb net gebeld naar De Vrijbuiter en er is nog plek. Ik breng je er morgenochtend naartoe. Ze zijn verheugd dat je komt. Ene meneer Okke zei dat je niet veel spullen nodig hebt, alleen een goed humeur en gezond verstand. Hij klonk aardig. Het zal je vast goed doen.' Ze zucht. 'O en Maas...' haar stem wordt zachter. 'Ik hou van je.'

Die avond ligt Maas in bed te bladeren in zijn spreekwoordenboekje. Als hij de spreekwoorden leest, is het net alsof hij zijn vader hoort praten. Pap, die altijd overal een avontuur in zag. Die ooit in Essaouira strandde, een stad in Marokko, zonder geld en paspoort. Waar hij maandenlang geld verdiende door zeeslakken van schepen af te plukken, net zolang tot hij genoeg had om naar huis te reizen. Of hoe hij op zijn zeventiende in zijn eentje een paard ophaalde in Groningen en helemaal naar Limburg reed, 's nachts slapend in een tentje in het wild. Zijn wekenlange tocht had zelfs de krant gehaald. Maas smulde van al zijn avonturen. Misschien moet hij dit ponykamp ook maar als een avontuur zien, net zoals pap altijd deed. En met die gedachte trekt hij de deken over zijn hoofd en valt in slaap.

In de vroege ochtend pakt Maas z'n spullen in. Zijn tas puilt uit van zomerse kleren. Uit het voorvak steekt zijn spreekwoordenboekje, zaklamp erbij gepropt, en stiekem een zak dropjes onderin. Zijn slaapspullen stopt hij in een grote vuilniszak. Voordat hij de deur achter zich dichttrekt, kijkt hij nog één keer zijn kamer rond. Het stoffige schaakbord staat er nog precies zo bij als die ene avond, op zijn tiende verjaardag, toen hij voor de eerste keer pap zou verslaan in een potje schaak. Ze zouden mam van haar werk ophalen om het te laten zien en daarna zijn verjaardag groots vieren, maar pap kwam nooit meer thuis. De laatste zet, het paard naar voren, staat nog altijd open.

Snel trekt hij de deur achter zich dicht.

Deel 2 – DE VRIJBUITER

De Eend, volbepakt met tientallen balen hooi (of kinderen).

Spelen bij de waterbak, als iemand weer eens had gescholden.

Verantwoording

* Het ochtendliedje dat Okke jarenlang speelde is van *De Drie Dikke Dames* met het nummer *Filosoferen* (ontwikkeld door de *VPRO*). Iedere ochtend, rond een uur of acht, ontwaakten alle kampkinderen, dag in dag uit, met dit fantastische lied.

* Okke was niet vies van een paar fikse scheldwoorden. Wat kon hij tekeergaan. En hij wist het van zichzelf. Als grap kocht hij daarom ooit een poster met daarop alle scheldwoorden die *Kapitein Haddock* in de *Kuifje* strips ooit had gezegd en hing die pontificaal op de deur in de keuken. Naast het scheldwoord van de week (vaak *peanuts*, chips of kaas), waren al deze scheldwoorden ook toegestaan. De poster heb ik weten te redden en hangt nu in mijn woonkamer. Het was inspiratie voor de vele scheldwoorden die Okke in dit verhaal zegt.

* Voor de terugblik naar de woorden van Maas' vader, waarin hij het heeft over een ster die naar hem knipoogt, heb ik mij laten inspireren door een prachtige *Loesje* poster die luidt: *Wanneer ik 's avonds naar de sterren kijk knipoogt er altijd eentje terug.*

*Een aantal jaar geleden zat de briljante schrijver Jan Terlouw bij *De Wereld Draait Door*. Hij gaf een speech over vertrouwen. Over hoe er bij mensen thuis geen touwtje meer uit de brievenbus hangt. Ik heb mij hierdoor laten inspireren voor het verhaal dat Oma Miek vertelt over haar redenen om uit Amsterdam te vertrekken naar de Moerstreek.

* *Lou Bega's* megahit *Mambo No. 5 (A little bit off...)* was een van Okkes favoriete disconummers. Verkleed als vrouw, clown,

circusartiest of iets anders geks danste hij dan vrolijk op de dansvloer en schudde zijn billen op de maat van de muziek. Hij maakte het feest.

* Ik heb ontzettend veel gehad aan de memoires van Okke en Marc, beiden zoons van Miek, en bovendien mijn vader en oom. Zij zagen in hoe bijzonder het eigenlijk was, al die jaren daar bij De Vrijbuiter, en besloten het met mooie woorden op papier te zetten.

* Verder natuurlijk veel dank aan iedereen die mij heeft geholpen. Alle mensen om mij heen zijn op hun eigen manier een inspiratie geweest. Of hebben mij voorzien van meer dan waardevolle feedback op mijn schrijfsels. In het bijzonder: Mirek, Nard, Freek, Petra, Paulien, Wieleke, Jean-Luc, Frederike, Stefan, Anke, Marc en Bodil.

* De meest onuitputtelijke bron van inspiratie is nog altijd mijn moeder Wil van Bree. Zonder onze urenlange brainstormsessies, telefoongesprekken vanuit Spanje (die soms op felle discussies uitliepen) en haar wijze woorden, was dit boek nooit tot stand gekomen. Dank voor je eindeloze inspiratie.

* Tenslotte dank aan *voordekunst.nl* om mijn project te accepteren voor crowdfunding. Dit boek was er nooit geweest zonder de gulle donaties van meer dan 160 donateurs. Duizend maal dank voor iedereen die heeft gedoneerd, met een speciale vermelding voor de Heeren van het Heerencollege der Geuzen.

BARENDLAST